

זה היה העולם הזה שהיה

העולם הזה 831 תאריך: 23.9.53

הוויכוח לכדי פולמוס מופלגתי. תשובתה היתה, לכן, מקורית ביותר: היא הדפיסה מחדש מאמר שפירסם מורה הרוחני, זאב ז'בוטינסקי, בשנת 1938 בעיתון דואר היום, תחת הכותרת בנו השני של סבא נוח... שם מתאר ז'בוטינסקי שורת פגישות עם עיתונאי, שסירסו באופן חמור את הדברים שמסר להם. הגרוע מכולם: ד"ר עזריאל קרליבך.

הפרופיל הוא מוכתר. כתב ז'בוטינסקי: "לא מזמן הופיעה בחתימתו, בעיני תוגים שונים, אגדה ממין זה: לפני שנים מספר כעסתי עד לאמא, אני הקטן. על מלך אנגליה ושלחתי לו בחזרה את אות הדרגה הצבאית שלי; וגדולה מזו — על צעדי זה שלחתי הודעה, במכתב גלוי (כך הוא מספר), אל הטיימס הלונדוני. אולם מערכת הטיימס הלונדוני לא הדפיסה את המכתב, משום שזוהי מערכת זרה ורצתה לחקור ולדרוש אם יש לי ביכלל מה, לשלוח בחזרה" אל המלך האנגלי ומתוך החקירות האלה התברר, שמעולם לא היו לי לא אות כבוד ולא דרגת קצין... נווא!

מובן מאליו שחליפת מכתבים זאת, עם המלך ועם המ. הטיימס הלונדוני, אינה ידועה לי והניירות (דינר הזהב ה"קטן)... מונחים לפי שעה אצלי במגירת הכתיבה שבבית... מעניינת ואופיינית היא הנטייה המשונה... לשפוך את המרה ה"ירוקה" על האיש היחיד, מוכרחים לתאר מה מוכר הוא הפרופיל שלו, או לבדות מן הלב משהו מכותך מתוך הביורגריה שלו. זוהי כבר לא התנגדות: זוהי שינאה עיוורת... ובשביל הארון עזריאל קרליבך יש לי הצעה... בה, אדוני, החבר למיקצוע, יעשה נא מעשה גבורה וידיפס את אותו סיפור מעשה בעיתון הלונדוני שלו דווקא, אז הריני יכול להבטיח לו, אינטרוויו לפני ביתהמישפט האנגלי.

אנשים

סיפור ד"ר זאלטר איתן, מנהל משרד החוק, "החלטתי לברר מדוע רוב הישראלים מבקשים אשרות-כניסה לצרפת, גם כשמגמת פניהם לארץ אחרת". השערתו של איתן: כימעט כל יוצא מישראל אינו מוכן לוותר על ביקור היכרות בפאריס, ולו ליום אחד.

כשנשאל ראש-הממשלה, דויד בן-גוריון, מדוע הוא מבלה את חופשתו דווקא במלון הכרמל, שאינו מן הגדולים בחיפה, מצא סיבה מקורית: "שם אוהבים אותי!"

לא שררה לבביות במעדון מילוא בתל-אביב, שעה שאמר יעקב ("מוש") הורוביץ, שישבראש שיחה על התאיטת רון הישראלי: "ועשוי נעזוב את הטרנדיה אהל, ונפנה לקומדיה הבימה". המימרה, שנתכונה להיות דיחה תמימה, הרגיזה כל כך כמה משחקני שני התיאטרונים, עד שהם נישבעו שכף רגלם לא תדרוך עוד על סף המועדון. קיצונית עוד יותר היתה תגובתה של שחקנית הבימה, שושנה (דסדמונה) רביד, שפרצה בכבי היסטרי.

הכוונה ל"חס", שבכמה לשונות מירוח אירופיות משמש שם-גנאי לאדם גס-רוח.

לפני 25 שנה

הג הסוכות, את סרטי שנת תשי"ז, לטוב ולרע. בין סרטי השנה היו: "גם במילאנו"; "כולנו רוצחים"; "מותו של סוכן"; "רון קאמילו" — כולם סרטים הנחשבים כיום לקליסיקה של הקולנוע. תחת הכותרת "שלום וסלאם" בכוכבי-שמי" דווח על סדרת מיפגשים בין ספורטאים ישראלים לבין ספורטאים ערביים ממדינות-ערב, כמופגשים ספורטאים שנערכו במזרח אירופה. במדור "דו"ח מיוחד" הובא לוח פירוט תשלומים של הפדכנסה, כליווי תרשימים מפענחים ומסיעים, שאותם הכין צייר המערכת.

גיליון "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה כדווקא, הקריש כתבה מצולמת למכירה הרביעית, שנפתחה במהלך אותו השבוע, שני עמודים וצאי-דופן בתולדות מאבקה של העיתונות הישראלית כענזורה היו העמודים 4-5, שהביאו, תחת הכותרת "האמת על אברונש", את סיפור כרם נבות היוזעאלי, ועוד כמה ציטוטים מתוך התנ"ך. לציטוטים אלה הוסיפה מערכת השבועון את הדברים הבאים: "קורא, העולם הזה" אינם משלמים 220 פרופות, כדי לקרוא בעיתון פסוקים מספר הספי רים. אולם הם משלמים פרופות אלה, בין השאר, כדי לקיים במדינה עיתון בלתי-תלוי, שאינו כוסף את ראשו לאויבים ולענישים, המוכן לא היסוס לקבל על עצמו את מילחמת הנדכאים והמושפלים — יהיה המחיר כאשר יהיה. בלי מורא — כלי משא פנים!" * "העולם הזה" לפני 25 שנה סיקר, כמינהגו בהווה (בגיליון כשער הגיליון: שחקנית מרילין מונרו.

לחם ושעשועים נוסח 1953 * נשיא מצרים בבית-כנסת

בקאהיר * רוגל בעברית * ז'בוטינסקי נגד קרליבך

הנעם הממשלה

צבא המחבר בלתי ידוע לפני 19 שנה, עם עלות אדולף היטר לר לשלטון, ניגזזו כל ספרי השירים ב"גרמניה. הוצאו לאור ספרים חדשים. שום שיר, שלא נרם בעורקיו דם ארי טהור, לא נכלל בספרים אלה. אולם המו"לים נתקלו בבעיית אמת: היה שיר אחד ש"פשוט איראפשר היה שלא לכלול בספרים — כי כל נצרה בגרמניה שרת אותו. היה זה שירו של היינריך היינה, לורליי. לבסוף נימצא פתרון חולס: השיר ניכלל בשירונים, כשמתחתיו מתנוססת לה השיר רה: "המחבר בלתי ידוע".

השבוע ניתנה התשובה היהודית למעשה שכזה. צבא-ההגנה לישראל הוציא לאור את ספרו של המארשל ארווין רומל, חייל הרגלים תוקף. רומל, שבניגוד לדיעה נפוצה לא היה גנרל טנקים, אלא איש חי"ר שגילה רק במאוחר את כוח השיריון, תיאר בספר זה את פעולתו של החיל האהוב עליו.

אולם צה"ל חשש להניח ספר של גנרל גרמני על מדפי חנות ספרים עיברית. הוא הגביל את הספר לשיוק פנימי, פירסם מודעות בהן נעדר באופן בולט שם המחבר. אומנם, רומל לא היה מעודו נאצי, אלא חייל מקצועי שהקריב את חייו בשעת מרד הקצינים נגד היטלר. ספר היומן שלו, מלחמה ללא שינאה, שנכתב בעצם ימי הקרבות, ביטא את אישיותו של אדם אנר, ש"שתיעב מעשי נקמה וטירור ואף ידע להלל את גבורת אויביו. אולם בכל זאת היה קשה לתת למפקד הקורפוס האפריקאי להגיע לתל-אביב — אפילו בתוך כריכת-קרטון.

מאות שנים היו היהודים מקללים את רודפיהם המסורתיים בקללה המסורתית "ימח שמו". בפעם הראשונה ביצע השבוע צבא-ההגנה לישראל את האיום בן הדורות.

עיתונות

התשובה הישנה כשנתפס בנציון הרטמן, סופר חרות ב"חיפה, נושא פצצה בנמל, היתה תגובתו של ד"ר עזריאל קרליבך, בטורו היומי ב"מעריב" אופיינית: הוא גולל את האשמה על ראש התנועה כולה, וגינה אותה במילים הארסיות ביותר. מערכת היומן חרות לא יכלה לעבור על כך בשתיקה, אך לא רצתה גם לפרוט את

צדק ומישפט! הרמקולים טירטרו את מנגינות המיצע עד. תרועת ההמונים ליוותה את הצועי דים הסטגוניים. באיצטדיון הענק שררה אווירה צוהלת. מזה זמן רב לא נראתה ישראל כה צוהלת, כמו ביום פתיחת המכביה הרביעי עית. השבוע. אולם מאחרי המראה ה"עליו הסתתרה מציאות קודרת והולכת. ברומא העתיקה הטביעה תרועת ההמון בזירה את זעקת העבדים, וסימלה את הפיכת הרפובליקה החלוצית, שומרת החוק, לקיסרות דורסנית. בגרמניה הנאצית הסתירה האולימפיאדה הברלינאית של 1936 את מחנות הריכוז ומרתפי ה"עניוים.

אזרחי ישראל היו יכולים לצפות, כי ראש ממשלת-ישראל יענה על ז'סטת זו בו'סטה דומה — ביקור בכפר ערבי, או קבלת מישלחת דתית מוסלמית. הם לא מצאו תשובה כזאת. יתר על כן, לפתע שמרלב לעובדה מדהימה, שלא זכתה עדיין לתשומת-הלב הראויה לה: מאז קום מדינת-ישראל לא נפגש ראש ממשלתה אף פעם אחת עם מישלחת ערבית, לא ביקר אף פעם אחת, ולו גם יחידה, ב"כפר ערבי.

זה לא היה יכול להיות מיקרה. אין מיקרים בחייו של דויד בן-גוריון. היתה זאת הפגנה של שתיקה, שאמרה יותר מאשר אלף נאומים. בן-גוריון לא רצה שאי-פעם יוכל משהו להאשים אותו ב"חוסר-יעקביות או רמייה. ראש ממשלת-

הנעם הממשלה צדק ומישפט! הרמקולים טירטרו את מנגינות המיצע עד. תרועת ההמונים ליוותה את הצועי דים הסטגוניים. באיצטדיון הענק שררה אווירה צוהלת.

מדינת-ישראל עוד החוקה מרומא ומ"דאכאו. אולם היא קרובה הרבה יותר מ"אשר לפני שנה. בעוד שההמונים צהלו ברמת-גן, בעצרו, נכלאו השוחררו אנשים בלי דין ובלו דין, והופעלה שיטה של הענשת בני-ערוכה, ושוטרים פרצו בלתי לות לדירות בלי פקודות-חיפוש, וחופש הביטוי ניכבל יותר ויותר.

"לחם ושעשועים!" היתה סימטת הקרי סר הרומי. תשובת הנביא היתה: "צדק ומישפט!"

שבוע מאוחר יותר (בגיליון 832) הותר פירסומו של הסיפור "האמת על אברונש".

Advertisement for 'אבו גוש' (Abu Gosh) featuring two panels with the text 'האמת על אבו גוש' (The truth about Abu Gosh). The panels contain text related to the article about the 'אבו גוש' case.

שני העמודים שנמחקו עליידי הצנזורה. מתחת לכותרת, הופיע הסיפור על כרם נבות ופסוקים מן התנ"ך, כגון דברי הנביא עמוס: "לכן המשכיל בעת היא ידום כי עת רעה היא."